

**UCHWAŁA Nr XVIII/106/2020
RADY GMINY DĄBROWICE
z dnia 04 czerwca 2020 roku**

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2019 rok oraz wykaz potrzeb związanych z realizacją zadań w roku 2020 na terenie Gminy Dąbrowice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) Rada Gminy Dąbrowice uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2019 rok oraz wykaz potrzeb związanych z realizacją zadań w roku 2020 na terenie Gminy Dąbrowice, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Gminy Dąbrowice
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

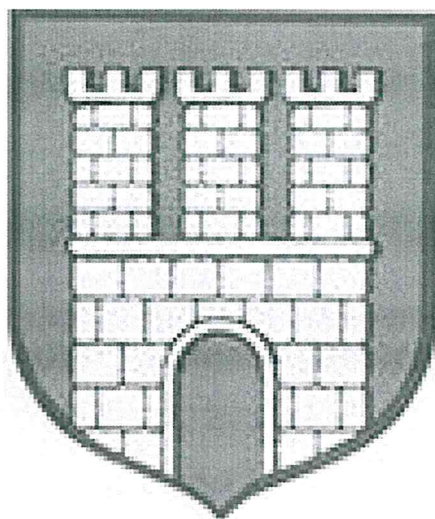
PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Marek Wojciechowski

U z a s a d n i e n i e

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej(Dz. U. z 2020 r. poz. 821) Wójt, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Mając na względzie realizację obowiązków ustawowych podjęcie stosownej uchwały jest zasadne.

**SPRAWOZDANIE ROCZNE
Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA
RODZINY
za 2019 r.**

Dąbrowice, 2020 rok

sporządziła: Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej-Katarzyna Banasiak

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami - uchwala się, co następuje ...

(Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

I Wprowadzenie

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019- 2021 został przyjęty Uchwałą Nr IV/21/2019 Rady Gminy w Dąbrowicach z dnia 15 stycznia 2019 r. Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Dąbrowicach. Program był adresowany do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, a jego celem było wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin. Cel główny realizowany był poprzez cele szczegółowe tj.:

1. Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Nazwa zadania	Wskaźnik realizacji
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych- 329
Współpraca z kuratorami sądowymi, Zespołem Interdyscyplinarnym, GKRPA, Policją wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	Liczba osób objętych wsparciem. GKRPA- 11 Zespół Interdyscyplinarny- 10 GOPS- 153

Działania edukacyjno-wychowawcze i profilaktyczne	Liczba kampanii edukacyjnych- 2 • Bezpieczne ferie, mowa nienawiści, dopalacze • Ogólnoszkolny dzień profilaktyki i tolerancji Liczba zrealizowanych programów przez GKRPA-4 tj. "Drzewo genealogiczne", "Turniej wiedzy pożarniczej", "Nie zmarnuj swojego życia", "Uzależnieni nie tylko od sportu" Zespół Szkół w Dąbrowicach prowadził działania edukacyjno-wychowawcze i profilaktyczne na lekcjach wychowawczych. Przykładowe tematy zajęć: • Przemoc. Jak być bezpiecznym w szkole, w domu, na ulicy • Pętla, co nas zapętla- uzależnienia • Palenie papierosów i jego skutki na organizm człowieka
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej- 44
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	Liczba osób, które podjęły terapię- 10 Liczba założonych Niebieskich Kart- 2
Pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta - 6
Zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny.	Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta- 6

Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego	Liczba udzielonych porad - terapeutycznych- 105 -prawniczych- 66 -psychologicznych-2
---	---

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.	
Nazwa zadania	Wskaźnik realizacji
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą- 238
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	Liczba dzieci korzystających z posiłków- 48

3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.	
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.	Liczba osób, które podjęły terapię-11
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie.	Liczba założonych Niebieskich Kart- 2
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej.	Liczba rodzin objętych pomocą- 112

Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny - 6
Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	Liczba szkoleń i konferencji- 1

Program realizowany był **przez Pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowicach przy współudziale:**

1. Pracowników Gminy Dąbrowice;
2. Członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dąbrowicach;
3. Pracowników Policji;
4. Placówek służby zdrowia;
5. Nauczycieli Zespołu Szkół w Dąbrowicach;
6. Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dąbrowicach;
7. Dąbrowskiego Centrum Kultury;
8. Stowarzyszeń i Kół Gospodyń Wiejskich

Wspieranie rodziny to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania swoich funkcji.

Realizując zadania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zawsze należy mieć na względzie podmiotowość dziecka oraz jego prawa w szczególności do:

1. wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania poza rodziną tj. w rodzinnych formach pieczy zastępczej,
2. powrotu do rodziny,
3. utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
4. stabilnego środowiska wychowawczego,
5. kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku,
6. pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

Do zadań własnych gminy w myśl zapisu art. 176 wyżej cytowanej ustawy należy:

1. **Opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny-** Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019- 2021 został przyjęty Uchwałą Nr IV/21/2019 Rady Gminy w Dąbrowicach z dnia 15 stycznia 2019 r.

2. **Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny-** w roku 2019 asystent rodziny odbył szkolenie "Kompetentny asystent Rodziny- wyzwania, potrzeby i standardy pracy".
3. **Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez:**

a) zapewnienie pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowicach w ramach realizacji tego zadania w 2019 r. zatrudniał asystenta rodziny w wymiarze 1/2 etatu. Wsparciem asystenta rodziny objętych było łącznie 6 rodzin (w tym 22 dzieci) przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. W przypadku 3 rodzin asystent pracował zgodnie z postanowieniem sądu o wsparcie rodziny asystentem.

Do głównego obowiązku Asystenta Rodziny należy wsparcie i aktywizacja rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz kierowanie procesem zmiany postaw życiowych członków rodziny. Asystent rodziny odpowiedzialny jest za systematyczną indywidualną pracę z rodzinami wskazanymi przez Ośrodek, udzielanie im kompleksowej pomocy i wsparcia w wypełnianiu swoich zadań.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Przepisy Kodeksu Rodzinnego i opiekuńczego stanowią, iż Sąd może zobowiązać rodziców biologicznych, jak i samego małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny bądź realizowania innych form pracy z rodziną.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego. Asystent rodziny kierowany był do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymagała wsparcia zewnętrznego. Potrzeba podejmowanych przez niego działań pomocowych może ustać wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W 2019 roku w rodzinach objętych asystą zgodnie z zadaniami wynikającymi z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r. poz. 821) prowadzone były następujące działania:

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym.
Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania. Na tej podstawie sporządzane są indywidualne plany pracy z rodziną
2. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego:
 - rozmowy z rodzinami na temat racjonalnego gospodarowania budżetem domowym,
 - rozmowy dotyczące utrzymania czystości,

- wyrabianie nawyku dbania o porządek w domu,
 - rozmowy dotyczące zdrowego odżywiania, wymiana przepisami kulinarnymi.
3. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.
 - pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
 - pomoc w sporządzaniu pism urzędowych,
 - przekazywanie rodzinom odzieży,
 - przekazywaniu dzieciom materiałów edukacyjnych,
 - przekazywaniu rodzinom zabawek dla dzieci.
 4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych
 - motywacja do uczestnictwa w terapii uzależnień od alkoholu,
 - motywacja do utrzymywania abstynencji alkoholowej,
 5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi:
 - motywowanie rodziców do nawiązywania kontaktów ze szkołą przez uczestnictwo w zebraniach szkolnych, indywidualnych rozmowach z pedagogiem szkolnym i wychowawcą,
 - niwelowanie zachowań agresywnych u chłopców,
 - rozmowy skłaniające rodziców do przemyśleń nad stylem wychowawczym stosowanym wobec swego dziecka,
 - rozmowy dotyczące asertywności, konsekwencji, stanowczości,
 - rozmowy dotyczące negatywnego wpływu gier komputerowych na wychowanie
 - rozmowy dotyczące wyznaczania granic
 - motywowanie do dbania o rozwijanie pozytywnych wartości
 6. Współpraca z instytucjami takimi jak szkoła, sąd, urząd pracy- kontakt z kuratorami, pedagogami, wychowawcami klas, Policją.
 7. Pomoc w wypełnianiu zadań opiekuńczo-wychowawczych
 - pomoc w odrabianiu prac domowych,
 - przygotowywanie dodatkowych ćwiczeń.
 - przygotowywanie do zajęć szkolnych,
 - ćwiczenia w poprawnym czytaniu i mówieniu,
 - organizowanie zabaw i gier dydaktycznych dostosowanych do wieku dzieci,
 - zabawy na świeżym powietrzu w celu kształtowania prawidłowych postaw przez zabawę, rozwijaniu naturalnych czynności ruchowych,
 - kultywowanie tradycji i obyczajów Świąt Wielkanocnych,
 - kultywowanie tradycji i obyczajów Świąt Bożego Narodzenia.
 8. Wspieranie aktywności społecznej rodzin:
 - motywowanie rodziców do wspólnego spędzania czasu ze swoimi dziećmi,
 - pomoc w organizacji zabaw,
 - motywowanie podopiecznych do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności poprzez udział w piknikach szkolnych, dożynkach i innych imprezach okolicznościowych organizowanych na terenie gminy.

9. Motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez pomoc w wyszukiwaniu pracy zarobkowej sezonowej, a także konieczności aktywnego kontaktu z Powiatowym Urzędem Pracy
10. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej:
 - pomoc w sporządzaniu i przysyłaniu dokumentów aplikacyjnych
 - pomoc w wyszukiwaniu ofert pracy.
11. Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych- rozmowy z pedagogiem szkolnym
 - pomoc w odrabianiu lekcji,
 - pomoc w nauce czytania, pisania, liczenia,
 - motywowanie do udziału w zajęciach lekcyjnych.
12. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną- notatki, karty pracy, sprawozdania.
13. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
14. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną- w miesiącach maju, czerwcu i grudniu odwiedziłam rodziny w celu monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu współpracy asystenta z rodziną.
15. Podejmowałam działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin:
 - informowanie dzielnicowego o konfliktach i aktualnej sytuacji rodzin,
 - byłam w stałym kontakcie z kuratorami pełniącymi nadzór w rodzinach.
16. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach- w lipcu 2019 roku została wysłana opinia do sądu o rodzinach.

b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

Rodziny wspierające stanowią instrument mający na celu wsparcie rodziców biologicznych w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci. Gmina może spróbować zaktywizować lokalne otoczenie rodziny w celu udzielenia pomocy rodzinie. Problemy opiekuńczo-wychowawcze mogą wynikać z braku odpowiednich wzorców w rodzinach, z których pochodzą rodzice dziecka. Dzięki współpracy z rodziną wspierającą w rodzinie wspieranej takie pozytywne wzorce funkcjonowania rodziny można zaszczerpić. Pomoc rodziny wspierającej może dotyczyć różnych aspektów życia takich jak: organizowanie czasu wolnego dzieciom, wypracowanie nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny, pomoc w nauce, wskazówki dotyczące wychowania dzieci, ale również takich wydawałoby się oczywistych dla rodzin spraw, jak nauka gotowania, sprzątanía, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego. W 2019 r. w ramach

tego zadania na terenie Gminy Dąbrowice nie szkolono rodzin wspierających i nie podpisano ani jednej umowy.

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci – na terenie Gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego.

4. Finansowanie:

- 1) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny- udział w szkoleniu
- 2) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego- na terenie Gminy nie było kosztów związanych z udzielaniem pomocy

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym - na terenie Gminy nie było kosztów dotyczących współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny

W 2019 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowicach sporządził i przekazał dwa sprawozdania resortowe rzeczowo – finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres 01.01.-30.06.2019 r. oraz 01.07.-31.12.2019r., które zostały przekazane do Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej. Oprócz tego przekazano szczegółowe sprawozdanie z realizacji zadania- wykorzystanie dotacji w ramach "Programu asystent rodziny koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019".

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem.

Pracownicy socjalni GOPS w Dąbrowicach we współpracy z asystentem rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W tym zakresie współpracują także z pedagogiem szkolnym, pracownikami służby zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, którzy mają kontakt z rodziną.

8. Przekazanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy, tj. w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez rodziców, za okres dłuższy niż 12 miesięcy wójt albo starosta przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o powstaniu zaległości- w 2019 r. nie było przekazywanych informacji o zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY:

Z rozpoznanych potrzeb środowiska lokalnego oraz w celu realizacji zapisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zauważa się potrzebę objęcia rodzin wszechstronnym wsparciem. Pomoc proponowana przez Gminę Dąbrowice w pełni zabezpiecza prawidłowe funkcjonowanie rodziny we wszystkich jej obszarach, jednak praca z rodzinami winna być systematyczna i planowa.

W 2020 roku istnieje potrzeba:

1. Kontynuacji zatrudnienia asystenta rodziny – możliwość otrzymania dotacji celowej z budżetu państwa.
2. Podnoszenia kwalifikacji asystenta rodziny- udział w szkoleniach.
3. Podnoszenia kwalifikacji pracowników zajmujących się pracą z rodziną poprzez udział w szkoleniach i innych formach kształcenia.
4. Kontynuacja poradnictwa prawnego i terapeutycznego.
5. Realizacja ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w związku z urodzeniem dziecka z ciężką chorobą i niepełnosprawnością.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych na terenie gminy działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Ośrodek Pomocy Społecznej będzie realizował szeroko rozumianą pracę socjalną z rodzinami. Z obserwacji i doświadczenia w pracy z rodzinami widać, że jest coraz więcej problemów opiekuńczo wychowawczych z dziećmi i młodzieżą. Systematycznie wzrasta liczba rodzin niepełnych, co w następnych latach będzie powodować jeszcze większą konieczność zintegrowanej współpracy i działania wszystkich instytucji pracujących z rodzinami, dziećmi, młodzieżą.

Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, nie jest jednorazowym zadaniem, jest to proces bardzo skomplikowany, trwający w czasie i wymagający współpracy wielu osób i instytucji, a także znacznych nakładów finansowych.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy też opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Marek Wojciechowski